

Prov som återanvänds av Skolverket är sekretessskyddade enligt 17 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Generella anvisningar för provmaterial i franska 2/språkval åk 9

Användning

Delprov

Provmaterialiet för franska 2/språkval åk 9 hör till Skolverkets bedömningsportal och omfattas av **sekretess**. Det är av största vikt att provmaterialiet enbart används så som det är avsett, nämligen som kursprov vid slutet av franska 2/språkval åk 9. Om det används på annat sätt, t.ex. som övning, kan det inte tjäna sitt syfte, nämligen att vara betygsstödande och att bidra till jämförbar betygssättning över riket för kursen i fråga. Ett kursprov bör pröva så många färdigheter som möjligt. Detta provmaterial ger möjlighet att pröva: *Höra, Läsa, Tala/Samtala* och *Skriva*.

Delproven finns under fliken Prov & material med flera uppgifter.

Exempelmaterial

Bedömningsportalen innehåller också exempel på några uppgiftstyper som kan förekomma i proven. Materialet får användas fritt och står öppet för alla, dvs. elever, lärare, föräldrar och andra.

Exempelmaterialiet hittar man både på portalens gröna sidor (utan inloggning) under fliken Enskilda uppgifter, och efter inloggning på de lila sidorna.

Information till eleverna

I god tid före provtillfället bör eleverna få all nödvändig information om provets utformning och tidsåtgång. Inga hjälpmedel är tillåtna. Alla instruktioner är på franska och elevsvaren ska också avges på franska.

Medbedömning

Man måste i bedömningen sträva efter så stor likvärdighet som möjligt mellan olika bedömare. I detta fyller medbedömning en viktig funktion. Genom att flera personer bedömer, jämför och därefter diskuterar bedömningarna med varandra åstadkoms en högre grad av bedömaröverensstämmelse.

Kommentar till bedömning av Höra och Läsa

Avsikten med delproven är att i första hand pröva läs- resp. hörförståelse. Provresultaten är tänkta att på ett tillförlitligt sätt visa den enskilde elevens nivå beträffande läs- och hörförståelse. Resultatets tillförlitlighet ökar i princip med antalet uppgifter. I provdelarna förekommer elevproducerade svar och flervalsuppgifter. I uppgifter, där eleverna formulerar svaren, är det nödvändigt att överse med vissa språkliga brister i elevsvaren när syftet, som i det här fallet, främst är att pröva läs- resp. hörförståelse. Det kan tyckas orättvist att två svar, ett helt språkligt korrekt och ett inkorrekt, kan få samma poäng. Men om båda svaren visar att eleverna förstått innehållet är detta ingen orättvisa, eftersom det är *graden av förståelse* som prövas. De elevproducerade svaren i läs- och hörförståelseproven ska kunna förstås av en infödd fransktalande person och får inte ge upphov till missförstånd. Detta innebär att även felstavade och grammatiskt oriktiga svar kan ge poäng. Svar på annat språk än franska godkänns inte. Genom att eleven själv formulerar sina svar får läraren dessutom viss information om elevens förmåga att uttrycka sig, vilket kan

vara till ytterligare hjälp vid den samlade bedömningen av elevens språkfärdighet. Alla uppgifter ger 1 poäng om inte annat anges.

Obs! Om eleven avger två svar, varav ett är felaktigt, bedöms hela svaret som felaktigt (gäller inte uppgifter där två eller fler poäng ges).

Kommentar till bedömning av Tala/Samtala och Skriva

Beträffande delproven för de produktiva färdigheterna Tala/Samtala och Skriva tas hänsyn till kvaliteterna i **innehållet** och i elevens **uttrycksförmåga** samt till viljan och förmågan att tala/samtala på målspråket. Om ordförrådet inte räcker till bör eleven använda sig av strategier för att ta sig runt problemen genom att omformulera eller försöka förklara på franska vad det är han/hon vill uttrycka. Detta är en viktig del i den funktionella kompetensen. Det är kommunikationen som står i centrum och därmed är det inte enstaka fel i språket som avgör nivån, utan den sammantagna helheten i det som eleven producerar. Ibland kan felet vara så graverande att de förstör förståelsen, ibland är de enbart av störande karaktär. Skillnader av denna art är viktiga att beakta vid bedömningen.

Det är även viktigt att läraren får tillräckligt med underlag för att göra en helhetsbedömning av elevens förmåga att uttrycka sig i tal och skrift. Såväl muntlig som skriftlig produktion kan variera i längd och vara mer eller mindre ordrik. Ibland kan innehållet vara magert på grund av att yttrandet eller texten är extremt kort och därför inte kan anses behandla det givna ämnet. I ett sådant fall har eleven inte löst uppgiften på ett godtagbart sätt. Detta innebär dock inte generellt att ett kortare yttrande eller en kortare text behöver vara sämre än en längre, utan de kan godkännas så länge eleven både behandlar ämnet och visar godtagbar

språklig förmåga. Även en längre muntlig och skriftlig produktion kan bedömas inte ha uppnått en godtagbar nivå om innehållet till allra största delen ligger vid sidan av ämnet och/eller uppvisar så stora brister att det inte blir begripligt.

Till respektive delprov finns mer specifika bedömningsanvisningar.

Hjälpmedel till delprovet Skriva

Det förekommer att lärare frågar varför inte eleverna får använda lexikon när de genomför delprovet *Skriva*. Till detta finns följande kommentar:

Det har vid tidigare utprövningar inom projektet gjorts försök där man jämfört resultatet på elevens skriftliga produktion då de haft tillgång till lexikon och då detta inte varit tillåtet. Det har vid dessa tillfällen inte nödvändigtvis visat sig vara en fördel att ha tillgång till lexikon. Många duktiga men osäkra elever slår då upp så mycket, att det inkräktar på den tid som står till förfogande för att producera något. Dessutom är tillgången på lexikon ute i skolorna så varierande, att rättvisan och jämförbarheten i en provsituation äventyras. Vissa skolor kanske saknar dem helt eller har inte tillräckligt många. Andra har föråldrade exemplar, somliga skolor har utförliga lexikon, andra kortfattade, en del har endast enspråkiga etc. För att kunna tillgodogöra sig informationen i ett lexikon krävs dessutom en del träning.

Vid konstruktion av provmaterial i momentet *Skriva* är vår målsättning att anpassa uppgiften till det ordförråd som eleverna på den aktuella nivån bör behärska. Om vi har lyckats med det visar de omfattande utprövningarna av alla skriftliga uppgifter. När de utvalda elevtexterna bedöms och betygssätts, tas naturligtvis hänsyn till att eleverna inte har kunnat slå upp några ord men samtidigt också, om eleverna ändå lyckats lösa språkliga problem genom omskrivningar

e. dyl. Denna kommunikativa kompetens (här användande av strategier) är dessutom något som betonas på många ställen i kursplanen/ämnesplanen för moderna språk.

Synpunkterna på användningen av lexikon här ovan avser bedömning på nationell nivå och innebär givetvis inte något avståndstagande från att i undervisningen arbeta med lexikon i samband med elevers skrivande. Tvärtom är det ett alldeles utmärkt sätt att stimulera till mera självständighet i språkinläringen. Användning av lexikon blir emellertid problematisk i ett nationellt provmaterial, som har som ett av sina främsta syften att bidra till likvärdighet i bedömningen mellan lärare och skolor i hela landet.

Anpassning

För elever med funktionsnedsättning kan det behövas anpassning vid genomförandet av de olika delproven.

För elever med en funktionsnedsättning, som innebär ett direkt hinder för eleven att genomföra proven, kan anpassning göras. En funktionsnedsättning kan innebära att en elevs fysiska, psykiska eller intellektuella förmåga är begränsad vilket kan medföra svårigheter i olika situationer.

Behov av anpassning

Anpassning vid genomförandet av proven för eleven med funktionsnedsättning, bör föregås av en omsorgsfull analys med hänsyn tagen till vad proven prövar och elevens förutsättningar. Det finns inte något som reglerar att en elev måste ha en formell diagnos för att anpassning ska ske vid genomförandet av ett prov.

Det är viktigt att skolan genomför anpassning så att proven prövar de kunskaper och förmågor som gäller för respektive delprov. Anpassning kan vara förlängd provtid eller annat stöd som underlättar för

en elev med funktionsnedsättning att genomföra proven.

Bedömning vid anpassning

Det är viktigt att eleven, i god tid före proven, får information om hur anpassning eventuellt påverkar bedömningen av respektive prov. Det är betydelsefullt att eleven förstår provets syfte och vad som ska prövas i provet. Kunskap om elevens funktionsnedsättning, om konsekvenser av anpassning vid prov och om provens krav- och betygsgränser är av stor vikt för att kunna bedöma provresultatet.

Mer information finns på:

www.skolverket.se>Regelverk>Frågor och svar>Nationella prov>Anpassa för elever med funktionsnedsättning

Hur tas proven fram?

En gemensam arbetsprocess ligger till grund för framtagandet av provmaterialen i franska, spanska och tyska. Efter utprövning med ett stort antal elever i hela landet samlas allt material in och resultaten bearbetas. Dessa innefattar både resultat på provuppgifter och elevers och lärares synpunkter.

Ett referensgruppsmöte med erfarna lärare, varav minst en modersmålstalare, sätter sedan i samråd med provansvariga i ämnet samman de aktuella proven. Muntliga och skriftliga elevprestationer väljs därefter ut och bedöms av referenterna i respektive språk, vilka även lämnar förslag till betygsgränser för hör- och läsförståelseproven.

För att säkerställa likvärdigheten mellan proven i franska, spanska och tyska utförs sedan en horisontell bedömning, d.v.s. lärare med undervisning i minst två av språken jämför proven i respektive språk utifrån bl.a. följande punkter:

Fokus: *Höra*

Antal delar, antal ord i manus, grad av autenticitet, innehåll, språkets komplexitet och karaktär, taltempo, omlyssning, uppgiftstyper, svarsformat samt antal poäng.

Fokus: *Läsa*

Antal texter, antal ord, innehåll, språkets komplexitet och karaktär, typ av läsning, uppgiftstyper, svarsformat och antal poäng.

Fokus: *Tala/Samtala*

Antal delar/ämnen, instruktioner och grad av stöd, språknivå och interaktion samt möjlighet att ”ta ut svängarna” inom ämnet.

Fokus: *Skriva*

Antal ämnen, typ av efterfrågad text, instruktioner och grad av stöd, språknivå i uppsatserna samt möjlighet att ”ta ut svängarna” inom ämnet.

Referenterna bedömer därefter om kraven för de föreslagna betygsnivåerna på elev-exemplen i *Tala/Samtala* och *Skriva* i respektive språk är likvärdiga. Avslutningsvis lämnar även de sina förslag på betygsgränser för *Höra* och *Läsa*. Med hjälp av ingående analys av olika utprovingsdata fastläggs sedan gränserna i ett möte mellan ansvariga i projektet och Skolverket.

Copyright/upphovsrätt

Skolverket har copyright/upphovsrätt på allt material som tillhör proven i franska. Det hindrar inte att materialet får kopieras i nödvändigt antal exemplar inom ramen för sitt ändamål, det vill säga för att prov ska kunna användas för sina syften. För kopiering därutöver krävs Skolverkets särskilda medgivande.